

Recensie

Het juridische is persoonlijk

.....
Patrick van IJendoorn

Michael Mansfield had Mer genoeg van. Het vliegtuig was vertraagd, de taxichauffeur wist de weg naar Kamp Zeist niet en de parketwachter nam alle tijd voor het fouilleren. De vraag van de overijverige beambte of hij iets in zijn broek had, was voor de Engelse advocaat de druppel. 'Ja, benen', antwoordde hij en liet als bewijs zijn broek zakken. Mansfield mocht meteen doorlopen naar het Lockerbie-proces. Met dit incident begint zijn *Memoirs of a Radical Lawyer*, dat naast een autobiografie ook een overzicht is van de belangrijkste Engelse processen – met name gerechtelijke dwalingen – in de afgelopen kwart eeuw.

De scène in Zeist geeft fraai de verhouding weer tussen de 67-jarige Mansfield en de geüniformeerde tak van de ambtenarij. Hij maakte faam met zaken waarin wan-gedrag van de politie centraal staat, zoals de zaak tegen de Birmingham Six (zes Ieren die zestien jaar ten onrechte hadden vastgezeten na IRA-aanslagen), de Stephen Lawrence-zaak (racistische moord op een zwarte jongen) en het doodschieten van de Braziliaanse elektricien Jean Charles de Menezes, die werd aangezien voor moslimterrorist. Binnen juridische kringen bestaat zelfs de term 'Mansfielded', wat staat voor een agent van wie in de

rechtszaal weinig is heel gebleven na een doedensiaans kruisverhoor met Mansfield.

Mansfield leidt de Tooks Chambers, die hij in 1984 heeft opgericht. Het kantoor is gespecialiseerd in politieke en mensenrechtzaken, te vergelijken met het kantoor Böhler Franken Koppe Wijn-gaarden in Nederland. Het idealisme gaat zover dat de helft van het personeel vrouw en veertig procent zwart is. In de avonduren vinden er regelmatig multiculturele activiteiten plaats. Het oprichtingsjaar viel samen met Mansfields eerste grote zaak: het bijstaan van de mijnwerkers die de openbare orde zouden hebben verstoord bij de veldslagen met de politie.

Het langste proces was de smaadzaak van McDonald's tegen de twee activisten die door het hamburgerconcern waren gedagvaard. Ze verdedigden zichzelf, maar de vegetariër Mansfield gaf pro bono adviezen. De strijd duurde twintig jaar. Bekendheid verwierf Mansfield met het bijstaan van de genoemde Birmingham Six in de twee appèlzaken, waarbij het duidelijk werd hoe onbehoorlijk de verhoorders zich gedragen hadden. Echter, de zaak viel uiteindelijk op een ondeugdelijke uitvoering van de Griess-lakmoestesten. 'Mansfield is een zeldzame verschijning, een advocaat die forensische wetenschap begrijpt,' schreef een waarne-mer.

Daarnaast begrijpt Mansfield, die naast rechten ook

Michael Mansfield

filosofie heeft gestudeerd, statistiek. Dat kwam van pas in een zaak tegen een moeder wier drie baby's aan wiegendood waren gestorven. Ze werd aanvankelijk tot levenslang veroordeeld op basis van een verklaring van een bekende expert, maar mede dankzij Mansfield werd deze ontmaskerd als een koning zonder kleren. Een van de weinige zaken waarmee de republikein Mansfield (die de term 'Queen's Counsel' verafschuwt) goed moet hebben verdiend is toen hij Harrods-eigenaar Mohamed Al-Fayed assisteerde bij zijn pogingen te bewijzen dat de dood van Diana en Dodi geen ongeluk was.

Over de soms wat voorspelbare politieke standpunten van de salonsocialist Mansfield valt makkelijk heen te lezen. Wat rest is een onvermoeibare worsteling voor rechtvaardigheid van Englands bekendste strafrechtadvocaat, voor wie het juridische altijd persoonlijk is. Hier en daar bedient hij zijn lezers met fraaie 'advocatenwetten'. De mooiste is misschien: 'Een advocaat moet in de rechtszaal nooit vragen stellen waarop hij het antwoord niet weet.'

Memoirs of a Radical Lawyer – Michael Mansfield
 Bloomsbury, 2009. 496 p., € 17.50